

Sikrer gode karakterer fullføring?

Videregående opplæring blant jenter med hjelp fra barnevernet

Does Good Grades Ensure School Completion?

Upper Secondary Education among Female Child Welfare Clients

Marianne Dæhlen

forsker I

OsloMet – Storbyuniversitetet, NOVA

marida@oslomet.no

SAMMENDRAG

Nesten 1200 jenter med hjelp fra barnevernet begynte på helse- og oppvekstfag høsten 2006. Fem år etter hadde mindre enn 350 av dem fullført utdanningen. I artikkelen undersøkes fullføringsforskjeller innad i barnevernspopulasjonen, og betydningen av karakter for fullføring av videregående opplæring. Resultatene viser at jenter på helse- og oppvekstfag med hjelp fra barnevernet langt sjeldnere fullfører videregående opplæring enn andre jenter. Lavest er fullføringsgraden blant jenter som har bodd i institusjon. Resultatene viser at mangel på fullføring er knyttet til et generelt lavt karaktersnitt, men at gode karakterer ikke nødvendigvis sikrer fullføring. Det er ingen fullføringsforskjeller mellom ulike sosiale lag. Det argumenteres for å rette oppmerksomheten mot flere årsaker til frafall fra videregående opplæring enn bare skolekarakterer.

Nøkkelord

fracfall, hjelpetiltak, fosterhjem, institusjon, helse- og oppvekstfag

ABSTRACT

In 2006, almost 1200 female child welfare clients started in the vocational program Healthcare, Childhood and Youth Development in upper secondary school. Five years later, less than 350 of them completed the education. The article examines the importance of grades for completing upper secondary education for these young girls. The results show that lack of completion was related to low grades, but these results also show that good grades do not necessarily ensure completion. The probability of completing upper secondary school was not related to differences in social class background. The empirical material consists of registry data and the analyses have been conducted by multivariate logistic regression analysis.

Keywords

drop out, care population, healthcare, childhood and youth development, child welfare

Frafall fra videregående opplæring har fått mye oppmerksomhet, og det er forsket mye for å forstå hvorfor ungdom dropper ut av skolen. Unge med hjelp fra barnevernet har en høy risiko for å falle fra videregående opplæring. I denne ungdomsgruppa oppnår kun 37 prosent studie- eller yrkeskompetanse.¹ Resultater fra forskningen viser at det er forskjeller mellom hvilke ungdomsgrupper som gjennomfører, stryker eller avbryter utdanningen. Her dokumenteres det at fullføringen er lavest blant ungdom på yrkesfag, blant gutter, blant ungdom med lav sosial bakgrunn og blant ungdom med innvandrerbakgrunn (Markussen 2016). Årsaker til at de ulike gruppene med ungdom fullfører videregående opplæring eller ikke er sammensatte, men i den omfattende forskningslitteraturen konkluderer det med at det er karakterene fra tiende klasse som har sterkest betydning for utfallet i videregående opplæring (ibid.). Vi vet mindre om årsaker til frafall fra videregående opplæring blant unge med hjelp fra barnevernet. I artikkelen undersøker jeg fullføringsforskjeller innad i barnevernspopulasjonen og betydningen av karakterer for fullføring av videregående opplæring.

Både norske og internasjonale studier har i flere tiår dokumentert at unge med hjelp fra barnevernet sjelden fullfører utdanning utover obligatorisk skolegang (Cheung og Heath 1994; Clausen og Kristofersen 2008; Vinnerljung, Öman, og Gunnarson 2005). Barnevernsbarnas skolesituasjon har i det siste fått økende oppmerksomhet fra myndighetene, og på vegne av Barne- og likestillingsdepartementet har Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet fått i oppdrag å tilrettelegge for å øke fullføringen av videregående opplæring for barn og unge med hjelp fra barnevernet. Et viktig tiltak i denne sammenhengen er å bedre deres skolerelateter. Det virker rimelig å forstå satsingen på å bedre barnevernsbarnas skoleprestasjoner i lys av den offentlige debatten om tidlig innsats. Her knyttes økt fullføring til nødvendigheten av å intensivere opplæringen så tidlig som mulig og gjerne allerede i førskolealder. Videre argumenteres det for at tidlig innsats vil gi bedre skolerelateter og begrense en uheldig skoleutvikling for elever som vokser opp i familier med begrensede ressurser.

1. https://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnevern/Barnevern_skole/Gjennomforing_vgo/

Men er det sånn at gode skoleresultater sikrer fullføring av videregående opplæring for ungdom med hjelp fra barnevernet? Med bakgrunn i de samme dataene som er brukt i denne artikkelen, er det tidligere dokumentert at karakterer spiller ulik rolle for unge med og uten hjelp fra barnevernet. Resultatene viser imidlertid at ulik betydning av karakterer kun gjelder på yrkesfag. Mens unge med barnevernserfaring sjeldnere fullfører yrkesfag enn unge uten barnevernserfaring med samme karakterer, er fullføringsgraden på studieforberedende relativt lik når en sammenlikner grupper med samme karaktersnitt (Dæhlen 2015).

Et neste spørsmål er hvorfor karakterer har ulik betydning for fullføring av yrkesfag for unge med og uten hjelp fra barnevernet. Innenfor utdanningsforskningen vektlegges betydningen av karakterer fra grunnskolen for videre suksess i utdanningssystemet, men denne forskningen viser også at karakterenes betydning varierer for ulike grupper elever. Forskningen viser at elever fra lavere sosial lag sjeldnere enn elever fra høyere sosiale lag fortsetter i utdanningsløpet selv når man sammenlikner elever med like karakterer (Boudon 1974). Selv om tidligere forskning viser at fullføring av videregående opplæring er knyttet til lavt kunnskaps- og ferdighetsnivå ved starten av videregående, viser altså forskning også at karakterer betyr ulikt for ulike ungdomsgruppers suksess i utdanningssystemet. Er det sånn at mekanismer knyttet til sosiale utdanningsforskjeller kan overføres til å forklare utdanningsforskjeller mellom andre grupper av ungdom?

Unge med hjelp fra barnevernet er en sammensatt gruppe når det gjelder omfang og varighet av problemer i familien og/eller hos barnet/ungdommen. Det er relativt lite forskning på utdanningsforskjeller innad i barnevernspopulasjonen, men tidligere forskning har vist at det er særlig barnevernsbarn som har vært plassert i institusjon (Clausen og Kristofersen 2008) og unge hvor hjelpen fra barnevernet ble igangsatt i tenårene (Vinnerljung mfl. 2005), som i minst grad fullfører utdanning. Antakelig er det sånn at disse ungdommene er i en særlig vanskelig situasjon som bidrar til at de relativt ofte faller fra utdanningsløpet. I denne artikkelen undersøker jeg forskjeller i fullføring etter type og tidspunkt for hjelp fra barnevernet i tillegg til betydningen av karakterer.

Analysene er begrenset til å undersøke fullføring på helse- og sosialfag som er det største yrkesfaglige utdanningsprogrammet. Analysene er videre begrenset til å omfatte jenter da det er relativt få gutter som begynner på helse- og oppvekstfag. I tillegg justeres det for en eventuell betydning av utdanningsnivå i familien og innvandringsbakgrunn for å ta hensyn til andre faktorer som er påvist å ha betydning for fullføring. Jeg undersøker også om disse sammenhengene er ulike på det yrkesfaglige utdanningsløpet med læretid som leder til yrkeskompetanse, og på det ettårige påbyggingsåret som leder til studiekompetanse.

UNGE I BARNEVERNET

Nesten fire prosent av alle barn under 18 år får hjelp av barnevernet årlig (Backe-Hansen, Madsen, Kristofersen og Hvinden 2014). Den vanligste formen for støtte fra barnevernet er hjelpetiltak. Hjelpetiltak innebærer at barnevernet ikke overtar omsorgen for barnet/ungdommen, men at hjelpen gis mens barnet/ungdommen bor hos den ene eller begge foreldrene. Et mindretall (16 prosent) av barnevernssakene ender opp med omsorgstiltak og plassering i fosterhjem eller i en institusjon (SSB 2013).

Unge med hjelp fra barnevernet er overrepresentert med kjennetegn knyttet til frafall fra videregående opplæring siden de ofte kommer fra familier med lav sosial bakgrunn (Kojan og Fauske 2011), økende andel har innvandrerbakgrunn (Backe-Hansen, Kristofersen og Clausen 2014) og mange har svært lave karakterer (Valset 2014). Utdanningsnivået blant tidligere barnevernsbarn er lavt. Som nevnt er det mindre enn fire av ti som fullfører videregående opplæring. I studien til Clausen og Kristofersen (2008) dokumenteres det forskjeller i utdanningsnivå mellom dem som har fått hjelpetiltak og dem som har blitt plassert utenfor hjemmet. Blant tidligere barnevernsbarn som har bodd hjemme og fått hjelpetiltak fra barnevernet, hadde 34 prosent fullført videregående opplæring. Lavest utdanningsnivå er blant dem som har vært plassert i institusjon, der bare 23 prosent hadde fullført videregående opplæring. Barn og unge i fosterhjem hadde høyest fullføringsgrad. Ved 25 års alder hadde 43 prosent fullført minst videregående opplæring.

Mye av forskjellene i utdanningsnivå innad i barnevernspopulasjonen handler imidlertid ikke om hva slags type hjelp som er gitt, men heller om de traumer, emosjonelle skader og ulike erfaringer barnevernsbarna har, og som igjen utløser ulike typer hjelp. Antakelig varierer ungdommens problemer med type hjelp som blir gitt og at disse forskjellene gjenspeiler seg i ulikt utdanningsnivå mellom barnevernsbarn med hjelpetiltak, i fosterhjem og i institusjon. Tilsvarende argumenter blir presentert i en svensk studie som viser at risiko for lav utdanning blant unge hvor barnevernet har tatt over omsorgen, er relatert til plasseringstidspunktet. Resultatene viser at ungdom som blir plassert i tenårene har større risiko for lav utdanning enn de som blir plassert tidligere (Vinnerljung mfl. 2005). Forfatterne argumenterer for at dette skyldes at tenåringsplasseringer i større grad skyldes antisosial atferd hos ungdommene som også har gjort seg gjeldende i skolen, mens omsorgsovertakelse blant yngre barn i større grad skjer for å beskytte barna mot foreldrene og uavhengig av deres skolesituasjon.

HELSE- OG OPPVEKSTFAG I VIDEREGÅENDE OPPLÆRING

I Norge har syv av ti ungdom fullført videregående opplæring ved 21 års alder. Fullføringsgraden er imidlertid lavest på de yrkesfaglige utdanningsprogrammene og høyest på de studieforberedende utdanningsprogrammene – henholdsvis 59 prosent og 86 prosent. På helse- og oppvekstfag fullfører 63 prosent.²

Hovedmodellen for yrkesfagopplæringen er to år i skole (Vg1 og Vg2) etterfulgt av to år i lære. Overgangen til læretid kan være vanskelig for elevene, og studier viser at særlig utsatte grupper, som elever med minoritetsbakgrunn (Helland og Støren 2006) og elever med hjelp fra barnevernet (Dæhlen 2017), sjeldnere får læreplass enn andre. Som et alternativ til læretid kan imidlertid elevene etter Vg2 søke seg til et ettårig påbyggingsår. Denne opplæringen foregår i skole, og gir elevene studiekompetanse og mulighet for å søke høyere utdanning. På enkelte utdanningsprogrammer er det mange elever som velger det ettårige påbyggingsåret, og på helse- og oppvekstfag har det vært en økende tendens til å velge påbyggingsåret framfor læretid (Vibe, Frøseth, Hovdhaugen og Markussen 2012). En studie fra NIFU viser at blant elever som begynte på helse- og oppvekstfag høsten 2006,

2. <https://www.ssb.no/vgogjen>

fulgte 28 prosent av elevene lærlingløpet mens 35 prosent begynte på det ettårige påbyggingsåret (Frøseth, Hovdhaugen, Høst og Vibe 2010:88).

Helse- og oppvekstfag er det største av de åtte yrkesfaglige utdanningsprogrammene,³ og er det yrkesfaglige utdanningsprogrammet som trekker til seg flest jenter. Omtrent 6000 elever begynner på helse- og sosialfag rett etter ungdomsskolen, noe som utgjør knappe 11 prosent av elevkullet (Høst, Reegård, Reiling, Skålholt og Tønder 2015). Jentene utgjør omtrent 85 prosent av elevene.⁴ Helse- og oppvekstfag leder til 12 ulike yrker (aktivitør, ambulansesarbeider, apotektekniker, barne- og ungdomsarbeider, foterapeut, helsefagarbeider, helsesekretær, hudpleier, IKT-servicemedarbeider, ortopeditekniker, portør og tannhelsesekretær) i tillegg til alternativet med påbyggingsåret som leder til studiekompetanse.

KARAKTERENES BETYDNING FOR FULLFØRING

Gode karakterer fra ungdomsskolen er et tegn på at eleven har gode forkunnskaper for videre læring og at han/hun har evne til å arbeide systematisk. Den sterke sammenhengen mellom ungdomsskolekarakterer og fullføring av videregående opplæring som tidligere forskning har dokumentert (Markussen 2016), er dermed ikke overraskende. Det er heller ikke overraskende at fullføringsgraden på videregående er lav blant unge i barnevernet siden mange oppnår svært lave karakterer på ungdomsskolen (Valset 2014). Innenfor utdanningsforskningen argumenteres det imidlertid for at karakterer også kan være et resultat av andre egenskaper hos elevene enn de som ligger til grunn for deres kunnskapsnivå og arbeidsinnsats. Mye av utdanningsforskningen har sin opprinnelse i studier av sosial ulikhet. For det første argumenteres det innenfor denne forskningstradisjonen for at barn fra lavere sosial lag presterer dårligere på skolen fordi avstanden fra deres hjemmemiljø og den akademiske kulturen i skolen er større enn for barn fra høyere sosiale lag (Bourdieu 1984, 1996). Lavere karakterer hos elever fra lave sosiale lag kan dermed vise til andre ting enn bare dårligere evne til å jobbe systematisk. Bourdieu hevder at følgen av at den akademiske kulturen verdsettes så høyt i skolen, er at elever fra lavere sosiale lag må jobbe hardere enn barn fra høyere sosiale lag for å oppnå samme karakternivå.

For det andre argumenteres det for at elevenes sosiale bakgrunn ikke bare påvirker elevenes karakterer, men også deres videre utdanningsvalg. Denne forskningen viser at elever fra høyere sosiale lag oftere velger å fortsette i utdanningsløpet enn elever fra lavere sosiale lag med samme karakterer. Denne måten å forstå sosiale utdanningsforskjeller på blir i stor grad knyttet til Boudon (1974), og blir gjerne omtalt som primære og sekundære effekter av sosial bakgrunn (Erikson og Rudolphi 2010). Mens de primære effektene av sosial bakgrunn knyttes til at elever fra lavere sosiale lag får lavere karakterer, knyttes de sekundære effektene av sosial bakgrunn til at elever fra ulike sosiale lag gjør ulike utdanningsvalg selv om de har de samme karakterene. Forskjellige utdanningsvalg blir forklart med at kostnaden og belønningen av å ta utdanning oppleves forskjellig for elever med ulik sosial bak-

3. Da elevene i denne studien begynte på helse- og oppvekstfag (høsten 2006) var det ni yrkesfaglige utdanningsprogrammer, men fra høsten 2016 ble medier og kommunikasjon et studieforberedende utdanningsprogram.

4. <https://www.ssb.no/utdanning/statistikker/vgu/aar/2016-02-25?fane=tabell&sort=nummer&tabell=257524#tab-tabell>

grunn. Elever fra høyere sosiale lag vil oftere velge å fortsette i utdanningsløpet fordi det for dem påløper en kostnad ved ikke å få tilsvarende utdanningsnivå som familie og venner (oppleve sosial degradering). Denne kostnaden er ikke til stede for elever fra lavere sosiale lag, og nytten ved å fortsette i utdanningssystemet vurderes som mindre (Hansen 2005).

Som nevnt kommer mange unge i barnevernet fra familier med lav sosial bakgrunn. I tråd med ovennevnte teorier er det å vente at disse elevene som gruppe presterer lavere og også sjeldnere velger å fortsette i utdanningsløpet.

Analysene i denne artikkelen vil undersøke fullføringsforskjeller innad i barnevernspopulasjonen, samt studere betydningen av karakterer for fullføring av videregående opplæring for unge med hjelp i barnevernet. I analysene som undersøker disse sammenhengene, justeres det for eventuell betydning av ungdommenes sosiale bakgrunn, målt ved foreldrenes utdanningsnivå, for å ta hensyn til erfaringer fra sosial ulikhetsforskning om ulik betydning av karakterer. I analysene inkluderes også informasjon om innvandrerbakgrunn siden flere studier har vist at frafall fra videregående opplæring er høyere blant (visse) innvandrergrupper (Fekjær 2007). I tillegg undersøkes det om sammenhengene er ulike på utdanningsløpet som fører til yrkeskompetanse og studiekompetanse.

Basert på tidligere studier virker det rimelig å forvente at fullføringsgraden på helse- og sosialfag er lavest blant jenter som har blitt plassert i institusjon og/eller blant de som først har fått hjelp fra barnevernet i tenårene, mens jenter i fosterhjem og/eller som har fått hjelp før tenårene i størst grad fullfører videregående opplæring.

DATA OG METODE

Datamaterialet

Datamaterialet inneholder opplysninger om alle barn og unge som har fått hjelp fra barnevernet i minst ett år i årene 1990–2010. Disse opplysningene er innrapportert til KOSTRA (nasjonalt informasjonssystem om kommunal og fylkeskommunal virksomhet), de er koplet på individnivå, og designet er longitudinelt slik at individene kan følges. For deler av disse dataene (for alle som har fått tiltak fra barnevernet i perioden 1993–2010) har SSB koplet til opplysninger om utdanning fra Nasjonal utdanningsdatabase (NUDB).

I 2010 omfattet datamaterialet i underkant av 170 000 barnevernsbarn. Analysene i denne artikkelen bygger imidlertid på et mindre utvalg fra denne databasen. For det første omfatter analysene kun jenter som høsten 2006 begynte på helse- og oppvekstfag. For det andre omfatter analysene kun fødselskullene 1987, 1988, 1989 og 1990 for å hindre et for stort aldersprik og fordi datakvaliteten er noe lavere for eldre årskull. Med disse begrensningene omfatter analysene 1257 unge med barneverserfaring.

I tillegg omfatter datamaterialet et tilfeldig trukket sammenlikningsutvalg fra totalbefolkningen. Disse har ikke fått hjelp fra barnevernet i perioden 1990–2010, men ellers ble uttrekning foretatt på en slik måte at sammenlikningsutvalget skulle være så likt som mulig som barnevernspopulasjonen med hensyn til alder, kjønn og fylkestilhørighet. Analysene i denne artikkelen omfatter hovedsakelig ikke sammenlikningsutvalget, men enkelte resultater presenteres i figurer for å illustrere ulik grad av gjennomføring blant unge jenter med og uten hjelp fra barnevernet.

Avhengig variabel

Opplysninger om fullført videregående opplæring innen fem år etter påbegynt helse- og oppvekstfag danner grunnlaget for konstruksjon av den avhengige variabelen.⁵ For ungdom som begynte på helse- og oppvekstfag, er tre utfall mulig: ikke oppnådd videregående opplæring, oppnådd yrkeskompetanse ved å ha fullført det toårige lærlingeløp, og oppnådd studiekompetanse ved å ha fullført det ettårige påbyggingsåret. Basert på årlige registreringer av påbegynte, avlagte og beståtte/ikke beståtte utdanningsprogrammer (inkludert nivå) i videregående opplæring, konstruerte jeg en variabel som skilte mellom ikke oppnådd kompetanse (verdi 0), oppnådd yrkeskompetanse (verdi 1) og oppnådd studiekompetanse (verdi 2).⁶

Uavhengige variabler

Jenter med barnevernserfaring kategoriseres i tre grupper: kun hjelpetiltak (verdi 0), eventuelt hjelpetiltak og fosterhjems plassering (verdi 1) og eventuelt hjelpetiltak og fosterhjems plassering og/eller institusjons plassering (verdi 2). Videre inkluderes det informasjon om de har fått hjelp fra barnevernet før tenårene (verdi 0) eller om de fikk hjelp første gang i tenårene (verdi 1).

Jentenes gjennomsnittskarakterer ble utregnet av deres avsluttende standpunkt karakterer i 13 fag fra ungdomsskolen. Dersom det manglet karakterer i noen fag, ble gjennomsnittet beregnet av de resterende karakterene. Dette ble imidlertid ikke gjort for elever som manglet karakterer i mer enn halvparten av fagene da det ble antatt at denne gruppa med elever skiller seg mye fra andre elever.⁷ I underkant av seks prosent av elevene manglet karakterer i mer enn halvparten av fagene, og andelen var høyest blant jenter plassert utenfor hjemmet, henholdsvis 9,4 prosent og 6,8 prosent plassert i institusjon og fosterhjem, og rundt fem prosent blant jenter med hjelpetiltak. Disse jentene ble fjernet fra analysene. Gjennomsnittskarakterene inngår som en kontinuerlig variabel i analysene.

Kontrollvariabler på familiebakgrunn ble også inkludert i analysene. Opplysninger om mors og fars høyeste oppnådde utdanning ble kodet slik at den høyeste utdanningen hos mor eller far dannet grunnlag for fire dummyvariabler: høyeste utdanning på grunnskolenivå, høyeste utdanning på videregående nivå, høyeste utdanning på høyere nivå og ukjent utdanningsnivå. Videre ble unge med to foreldre født i ikke-vestlige land og/eller én forelder født i vestlige (utenom Norden) og én forelder født i ikke-vestlige land ble kategorisert

5. En del elever på yrkesfag avlegger fagprøven etter registreringstidspunktet hos SSB (oktober hvert år), uten at de av den grunn har brukt mer enn fem år. Jeg har derfor inkludert ytterligere ett år og målt kompetansen seks år etter påbegynt helse- og oppvekstfag. For elever som har skiftet fra helse- og oppvekstfag til påbyggingsalternativet eller på annet vis har byttet til å studere innenfor program som fører til studiekompetanse, er måletidspunktet innen fem år.
6. Et fåtall (16 personer) har oppnådd yrkeskompetanse i andre fag enn helse- og oppvekstfag, men er kategorisert som oppnådd yrkeskompetanse i helse- og oppvekstfag.
7. Elever som mangler karakterer i mer enn halvparten av fagene, søker heller ikke videregående opplæring på vanlig måte, men har rett til videregående opplæring på særskilt grunnlag etter forskrift til opplæringsloven.

som med innvandringsbakgrunn (verdi 1). Alle andre ble kategorisert som ikke innvandringsbakgrunn (innvandringsbakgrunn = 0).

Jentenes fødselsår ble inkludert som dummyvariabler: 1987, 1988, 1989 og 1990.

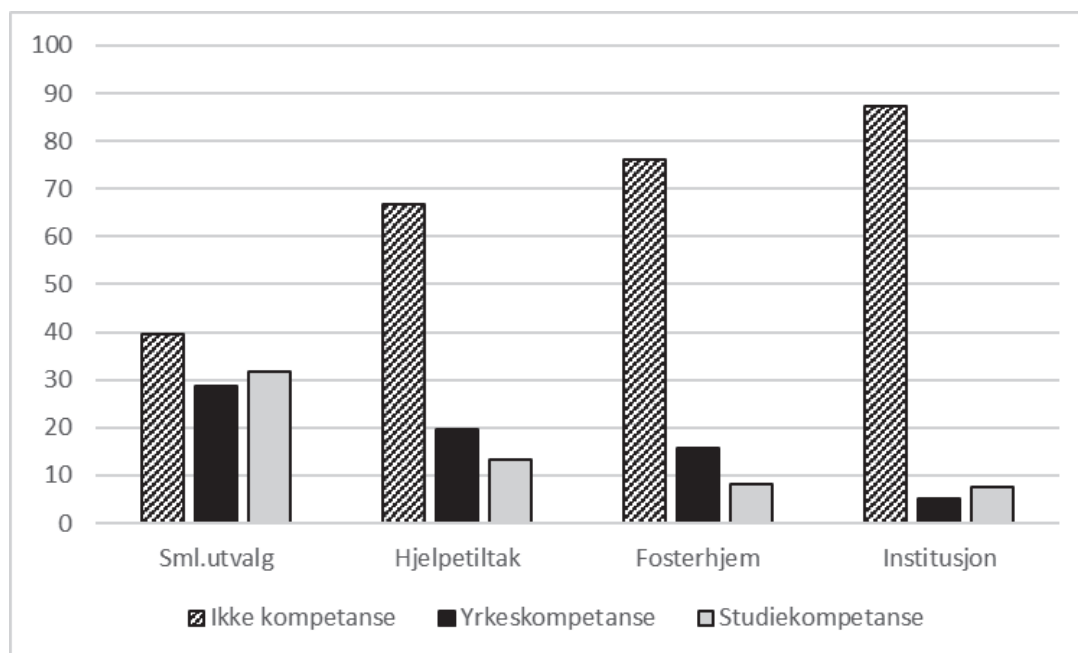
Metode

Dataene ble analysert ved bruk av logistisk regresjon. Da den avhengige variabelen har mer enn to verdier (utfall er ikke oppnådd kompetanse, oppnådd yrkeskompetanse og oppnådd studiekompetanse) ble multinomisk logistisk regresjon benyttet og utregnet som gjennomsnittlige marginale effekter (AME). Ved utregning av AME blir effekter av kjenne-tegn utregnet for hver person, og deretter presenteres gjennomsnittet av disse. Resultatene viser hvor mye sannsynligheten for å ha oppnådd kompetanse versus å ha ikke oppnådd kompetanse endres ved ulike karakterer, kontrollert for de andre variablene i analysen.

RESULTAT

Deskriptive resultater

Figur 1 viser hvor stor andel av jentene som har oppnådd yrkeskompetanse, oppnådd studiekompetanse og ikke oppnådd videregående kompetanse fem år etter at de begynte på helse- og oppvekstfag. Figuren illustrerer dette for jenter uten barnevernshjelp (sammenlikningsutvalget), jenter med kun hjelpetiltak, jenter i fosterhjem og jenter i institusjon. Det er ikke justert for betydning av karakterer eller andre kontrollvariabler.

Figur 1. Oppnådd kompetanse fem år etter påbegynt helse- og oppvekstfag (n = 1774)

Som antatt er fullføringsgraden lavest blant jenter som har bodd i institusjon. Mens 13 prosent av disse jentene har oppnådd enten yrkeskompetanse eller studiekompetanse fem år etter at de begynte på helse- og oppvekstfag, er denne andelen 24 prosent blant fosterbarna og 33 prosent blant dem som har bodd hjemme hos foreldrene og fått hjelpetiltak. Figuren viser også at jenter med hjelpetiltak og jenter i fosterhjem noe oftere enn andre oppnår yrkeskompetanse enn studiekompetanse. Figuren illustrerer også at fullføringsgraden er langt lavere blant jenter som har fått hjelp fra barnevernet enn jenter i sammenlikningsutvalget. Blant jenter som ikke har fått hjelp fra barnevernet har 60 prosent oppnådd enten yrkeskompetanse eller studiekompetanse fem år etter at de begynte på helse- og oppvekstfag.

Det neste spørsmålet er i hvilken grad elevenes fullføringsgrad er relatert til deres karakterer fra ungdomsskolen. Før dette undersøkes, gis en oversikt over karaktersnittet for jentene med hjelpetiltak, i fosterhjem og i institusjon. I tillegg vises gjennomsnittsverdier for de øvrige uavhengige variablene i analysene i de fire kategoriene. Tilsvarende opplysninger er gitt i vedleggstabell 1 for jenter i sammenlikningsutvalget.

Tabell 1. Deskriptiv statistikk i barnevernspopulasjonen (gjennomsnitt og andeler)

	Hjelpe-tiltak	Fosterhjems-plassering	Institusjons-plassering
<i>Grunnskolekarakterer</i>			
Gjennomsnitt (Standardavvik)	3,14 (0,63)	3,07 (0,68)	3,01 (0,58)
N	907	117	233
<i>Tidspunkt for første gang tiltak</i>			
Før tenårene	58,4	65,1	46,9
I tenårene	41,6	34,9	53,1
<i>Foreldres utdanningsnivå</i>			
Grunnskole	33,9	32,1	34,6
Videregående nivå	51,0	50,5	46,4
Høyere utdanning	12,9	15,6	16,1
Ukjent	2,1	1,8	2,8
<i>Innvandringsbakgrunn</i>			
Ja	14,0	15,6	17,5
Nei	86,0	84,4	82,5
<i>Fødselsår</i>			
1987	5,5	3,7	4,7
1988	10,1	11,0	11,8
1989	21,2	23,9	29,4
1990	63,2	61,5	54,0
	100	100	100
N	858	109	211

Note: *, ** = signifikant forskjellig gjennomsnitt fra kategorien hjelpetiltak på henholdsvis $p < 0,05$ og $p < 0,01$

Gjennomsnittskarakteren ligger rundt 3 i de tre barnevernskategoriene. Til sammenlikning er gjennomsnittskarakteren 3.6 blant jenter uten hjelp fra barnevernet (se vedleggstabell 1). Lavest gjennomsnittskarakterer er det blant jenter som har bodd på institusjon, men karakterene er ikke statistisk signifikant forskjellige fra hverandre i de tre gruppene med barnevernhjelp. Blant jenter som har bodd på institusjon er også standardavviket lavest, noe som indikerer mindre variasjon i karakterer blant disse elevene.

Jenter som har bodd på institusjon har oftest fått hjelp i tenårene. Dette gjelder i overkant av halvparten jentene på institusjon, mens det gjelder 42 prosent av jentene med hjelpetiltak og 35 prosent av jentene i fosterhjem.

Resultatene viser også at hver tredje jente med hjelp fra barnevernet har foreldre med kun grunnskoleutdanning, og 14–18 prosent har innvandringsbakgrunn.

Med unntak av tidspunkt for hjelp fra barnevernet er det altså små variasjoner mellom de ulike gruppenes kjennetegn.

KARAKTERENES BETYDNING FOR FULLFØRING

I tabell 2 presenteres analyser av sannsynligheten for fullføring av videregående opplæring etter type og tidspunkt for hjelp fra barnevernet. Det skilles mellom oppnådd yrkeskompetanse og studiekompetanse. Modell I viser sannsynligheten for oppnådd yrkeskompetanse og studiekompetanse i ulike grupper av jenter med hjelp fra barnevernet kontrollert for foreldrenes utdanningsnivå, innvandrerbakgrunn og fødselsår. I modell II er også karakterer inkludert.

Resultatene i modell 1 viser at jenter som har bodd på institusjon har 14 prosentpoeng lavere sannsynlighet for å ha oppnådd yrkeskompetanse og fem prosentpoeng lavere sannsynlighet for å ha oppnådd studiekompetanse enn jenter med hjelpetiltak (relativt til det å ikke fullføre videregående opplæring). Jenter som har bodd i fosterhjem har seks prosentpoeng lavere sannsynlighet for å ha oppnådd studiekompetanse, mens forskjellen til jenter med hjelpetiltak og oppnådd yrkeskompetanse ikke er statistisk signifikant.

Det er også en tendens til at ungdom som fikk hjelp fra barnevernet først i tenårene, i mindre grad fullfører videregående opplæring, men estimatene er små og viser ikke statistisk signifikant forskjell fra dem som fikk hjelp fra barnevernet før tenårene.

Videre ser vi at innvandrerbakgrunn øker sannsynligheten for å ha oppnådd studiekompetanse (fem prosentpoeng) og at sannsynligheten for å fullføre videregående opplæring synker med økende alder. Det er imidlertid ingen signifikante forskjeller i fullføring etter foreldrenes utdanningsnivå.

Modell II viser at forskjeller i oppnådd studiekompetanse for jenter med hjelpetiltak, i fosterhjem og i institusjon reduseres og ikke lenger er statistisk signifikant forskjellige fra hverandre når karakterer fra ungdomsskolen blir inkludert i analysene. Dette gir støtte til antakelsen om at forskjeller i fullføring er relatert til forskjeller i karakterer. Denne sammenhengen er imidlertid ikke til stede når det gjelder oppnådd yrkeskompetanse. Selv kontrollert for grunnskolekarakterer har jenter som har bodd på institusjon, 14 prosentpoeng lavere sannsynlighet for oppnå yrkeskompetanse enn jenter med hjelpetiltak.

Betydningen av karakterer på sannsynligheten for å fullføre videregående opplæring er større når det gjelder å oppnå studiekompetanse enn yrkeskompetanse. Økning i gjennomsnittskarakterer med én karakter bidrar til syv prosentpoeng høyere sannsynlighet for å oppnå yrkeskompetanse og 16 prosentpoeng høyere for å oppnå studiekompetanse (relativt til det å ikke oppnå kompetanse). Forskjeller i betydningen av karakterer for å oppnå yrkeskompetanse og studiekompetanse er imidlertid langt større blant jenter som ikke har fått hjelp fra barnevernet. Her viser resultatene at en økning i gjennomsnittskarakterene bidrar

til 29 prosentpoeng høyere sannsynlighet for å oppnå studiekompetanse, mens det å oppnå yrkeskompetanse ikke ser ut til å avhenge av grunnskolekarakterer (se vedleggstabell 2).

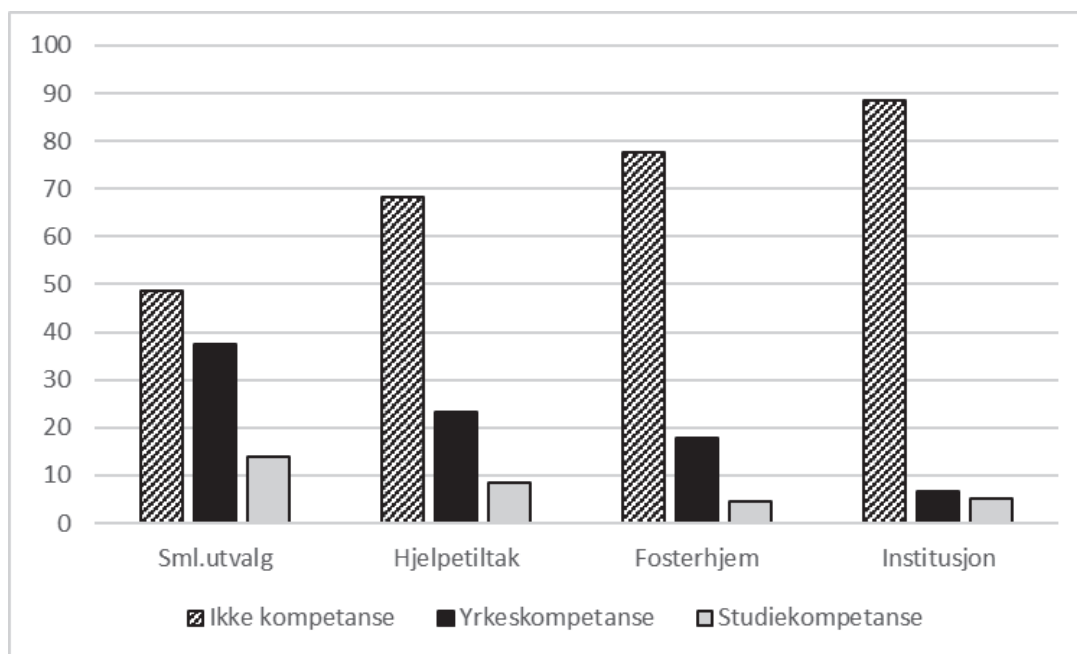
Tabell 2. Forskjeller i sannsynlighet for oppnådd yrkeskompetanse og studiekompetanse innen fem år etter å ha begynt på helse- og oppvekstfag. (Gjennomsnittlige marginale effekter, AME, fra multinomisk logistisk regresjon)

	Modell I				Modell II							
	Yrkeskompetanse		Studiekompetanse		Yrkeskompetanse		Studiekompetanse					
	AME	SE	AME	SE	AME	SE	AME	SE				
<i>Gjennomsnittskarakterer</i>					0,072	0,016	**	0,155	0,014	**		
<i>Type hjelp fra barnevernet (ref: hjelpetiltak)</i>												
Fosterhjems- plassering	-0,044	0,036	-0,055	0,027	*	-0,036	0,037	-0,047	0,027			
Institusjons- plassering	-0,141	0,021	**	-0,052	0,022	*	-0,135	0,021	**	-0,035	0,023	
<i>Tidspunkt for første gang tiltak (ref: før tenårene)</i>												
I tenårene	-0,027	0,022	-0,033	0,020	-0,019	0,022	-0,015	0,018				
<i>Foreldres utdanningsnivå (ref: videregående skole)</i>												
Grunnskole	-0,012	0,024	-0,010	0,020	-0,004	0,024	0,005	0,020				
Høyere utdanning	-0,013	0,033	0,056	0,033	-0,02	0,032	0,023	0,027				
Ukjent	0,072	0,09	0,006	0,062	0,064	0,086	0,005	0,056				
<i>Innvandringsbakgrunn (ref: nei)</i>												
<i>Fødselsår (ref: 1990)</i>												
1987	-0,150	0,031	**	-0,124	0,027	**	-0,132	0,036	**	-0,079	0,04	*
1988	-0,125	0,028	**	-0,141	0,018	**	-0,102	0,031	**	-0,119	0,019	**
1989	-0,051	0,026		-0,078	0,021	**	-0,035	0,027		-0,050	0,021	*
LL			-868,62				-785,278					
Pseudo R2			0,07				0,159					
N			1178				1178					

Referansekategori: ungdom (jenter) som ikke oppnådde verken yrkeskompetanse eller studiekompetanse, **p < 0,01, *p < 0,05 (waldtest), AME = average marginal effects, SE = standardfeil.

Endringer i de øvrige gjennomsnittlige marginale effektene (AME) er relativt små fra modell I til modell II. Pseudo R2 øker imidlertid fra 0,07 til 0,159, noe som gir støtte til at innføring av karakterer i modellen bidrar til å forklare mer av variasjonen i jentenes fullføringsgrad.

I figur 2 illustreres sannsynligheten for henholdsvis ikke å ha fullført videregående opplæring, fullført med yrkeskompetanse og fullført med studiekompetanse. Sannsynligheten er regnet ut for jenter med gjennomsnittskarakter lik 3 som er født i 1990 uten innvandrerbakgrunn og hvor foreldrene har videregående utdanning som høyeste nivå. Sannsynligheten vises også for jenter i sammenlikningsutvalget (utregnet fra vedleggstabell 2).

Figur 2. Beregnet sannsynlighet for ikke oppnådd kompetanse, oppnådd yrkeskompetanse og studiekompetanse fem år etter påbegynt helse- og oppvekstfag (n = 1774)

Note: fra tabell 2 og vedleggstabell 2. Sannsynligheten er beregnet for referanseverdier – dvs. for jenter født i 1990, hvor foreldrene har videregående utdanning og ikke innvanderbakgrunn. I barnevernspopulasjonen er det tatt utgangspunkt i hjelp fra barnevernet før tenårene.

Figuren illustrerer at forskjeller i fullføring innad i barnevernsbefolkningen opprettholdes selv når det kontrolleres for faktorer som ble antatt å ha betydning. Dette er ikke så overraskende tatt i betraktning at jenter med hjelp fra barnevernet i stor grad har de samme kjennetegnene (med unntak av tidspunkt for hjelp fra barnevernet, se tabell 1). Mer overraskende er det at forskjeller i fullføring mellom jenter med og uten hjelp fra barnevernet fortsatt er stor. Mens 50 prosent av jenter som ikke har fått hjelp fra barnevernet har oppnådd enten yrkeskompetanse eller studiekompetanse fem år etter at de begynte på helse- og oppvekstfag, er denne andelen 32 prosent blant jenter som har bodd hjemme hos foreldrene og fått hjelpetiltak. Blant ungdommene som har blitt plassert utenfor hjemmet har 23 prosent av fosterbarna oppnådd videregående kompetanse og 11 prosent av jentene i institusjon. Det er altså relativt små forskjeller fra resultatene i figur 1. Det er imidlertid nødvendig å understreke at forskjellene mellom jenter som har mottatt hjelpetiltak og bodd i fosterhjem, slik det illustreres i figur 2, ikke er statistisk signifikante.

DISKUSJON

Hensikten med denne artikkelen har vært å undersøke fullføringsforskjeller innad i barnevernspopulasjonen, og å studere betydningen av karakterer for forskjeller i fullføring av videregående opplæring for unge med hjelp i barnevernet. Resultatene i denne artikkelen viser at jenter på helse- og oppvekstfag med hjelp fra barnevernet fullfører videregående opplæring langt sjeldnere enn andre jenter. Lavest er fullføringsgraden blant jenter som har bodd på institusjon. Blant disse er det nesten 90 prosent som ikke oppnår kompetanse. Høy frafallsgrad er det også blant jenter i fosterhjem og blant jenter med hjelpetiltak (henholdsvis 76 prosent og 67 prosent). Til sammenlikning er frafallsgraden 40 prosent hos jenter uten hjelp fra barnevernet. Mye av disse forskjellene opprettholdes når det tas hensyn til faktorer som det var antatt ville spille inn på fullføring. For det første viste resultatene små og ikke signifikante forskjeller i fullføring mellom jenter fra familier med ulikt utdanningsnivå. Tidligere studier som viser at fullføring av videregående opplæring varierer med elevenes sosiale bakgrunn (Markussen 2016), ser altså ikke til å kunne forklare forskjeller i fullføring blant jenter med hjelp fra barnevernet – i alle fall ikke med opplysninger om foreldrenes utdanningsnivå som mål på sosial bakgrunn. Jenter med innvandrerbakgrunn fullfører imidlertid videregående opplæring noe oftere enn jenter uten innvandrerbakgrunn, men denne sammenhengen gjelder kun oppnådd studiekompetanse.

Videre ga resultatene ikke støtte til antakelsen om lavere fullføring blant ungdom som hadde fått hjelp i tenårene sammenliknet med dem som fikk hjelp før tenårene. Antakelsen om lavest fullføring blant unge som fikk hjelp fra barnevernet først i tenårene fordi denne gruppa i stor grad har problemer med rus, kriminalitet eller annen antisosial atferd som vanskeliggjør skolegangen, slik svenske studier har funnet (Vinnerljung mfl. 2005), ser ikke ut til å være overførbart til unge jenter på helse- og sosialfag i Norge. Selv når vi justerer for disse forholdene er fullføringsgraden lavest blant jenter hvor barnevernet har overtatt omsorgen for dem, og aller lavest blant jenter som har blitt plassert på institusjon. Med andre ord er det nærliggende å anta at jenter i institusjon er overrepresentert med problemer som hindrer fullføring av deres påbegynte utdanning uavhengig om disse problemene startet før eller etter tenårene.

Dette bringer oss over til en annen innfallsvinkel som kan forklare forskjeller i fullføring mellom de ulike gruppene med barnevernstiltak, nemlig at deres kunnskapsnivå og/eller arbeidsinnsats varierer. Dette ble undersøkt ved å inkludere jentenes ungdomsskolekarakterer i analysene. Resultatene viser at gode karakterer hindrer skolefravall, men at denne sammenhengen er større når det gjelder å oppnå studiekompetanse gjennom det ettårige påbyggingsåret enn å oppnå fagbrev og yrkeskompetanse. Tilleggsanalyser viser imidlertid at betydningen av karakterer for oppnådd yrkeskompetanse eller studiekompetanse også varierer hos jenter uten hjelp fra barnevernet. Gode karakterer er i større grad relatert til oppnådd studiekompetanse enn yrkeskompetanse. Faktisk viser resultatene fra disse tilleggsanalysene at sannsynligheten for at jenter utenfor barnevernet oppnår yrkeskompetanse i liten grad er knyttet til deres grunnskolekarakterer. I barnevernspopulasjonen er det imidlertid også en positiv sammenheng mellom karakterer og oppnådd yrkeskompetanse. Kan det være sånn at det kun er de flinkeste barnevernsjentene som får læreplass, men at dette kriteriet ikke er et krav for andre jenter?

Resultatene viser altså at fullføringsgraden varierer innad i barnevernsgruppa selv når det justeres for grunnskolekarakterer i analysene. Det er likevel slik at dette kun gjelder sannsynligheten for at jenter på institusjon oppnår fagbrev/yrkeskompetanse. Selv når vi justerer for jentenes grunnskolekarakterer, har jenter på institusjon 14 prosentpoeng lavere sannsynlighet for å oppnå yrkeskompetanse enn jenter med hjelpetiltak. Om det er slik at karakterer betyr forskjellig for ulike grupper av barnevernsbarn, slik jeg stilte spørsmål om innledningsvis, kan analysene i denne artikkelen ikke svare på. Til det trengs det andre analysede-sign. Det er likevel nærliggende å anta at overgangen til læretid er spesielt vanskelig for disse jentene, slik forskning på utsatte grupper har vist (Dæhlen 2017; Helland og Støren 2006).

KONKLUSJON

Mange unge med hjelp fra barnevernet har svært lave karakterer fra ungdomsskolen og få av dem fullfører utdanning utover obligatorisk skolegang. Fra den omfattende forskningslitteraturen på frafall i videregående opplæring vet vi at skolekarakterer fra tiende klasse har sterk betydning for utfallet i videregående opplæring. Det er derfor forståelig og bra at det settes inn tiltak for å bedre skoler resultatene hos barn og unge i barnevernet.

Tidligere studier har også dokumentert en sammenheng mellom frafall fra videregående opplæring og elevers sosiale bakgrunn. Resultatene i denne artikkelen gir imidlertid ingen støtte til antakelsen om at forskjeller i fullføringsgrad i barnevernsbefolkningen varierer med sosial bakgrunn – her målt ved foreldrenes utdanningsnivå. Det er dermed lite som tyder på at generelle tiltak for å utjevne sosiale forskjeller bidrar til øke fullføringen av videregående opplæring for disse ungdommene i barnevernet som her er undersøkt.

For å sikre igangsetting av effektive tiltak for unge i barnevernet, trengs studier av faktorer som fremmer og hemmer fullføring innad i barnevernspopulasjonen. Hensikten med denne artikkelen har vært å undersøke om det som forskningen har trukket fram som den viktigste årsaken til frafall fra videregående opplæring, også gjelder for en liten gruppe unge i barnevernet – altså karakterenes betydning for fullføring blant jenter med hjelp fra barnevernet som har begynt på helse- og oppvekstfag. Resultatene viser at jenter på helse- og oppvekstfag med hjelp fra barnevernet langt sjeldnere fullfører videregående opplæring enn andre jenter, og at fullføringsgraden er lavest blant dem som har bodd i institusjon. Resultatene viser også at mangel på fullføring er knyttet til et generelt lavt karaktersnitt, men at gode karakterer ikke nødvendigvis sikrer fullføring. Jenter som bor i institusjon blir langt sjeldnere enn andre med de samme karakterene sysselsatt som helsefagarbeidere, hudpleier, apotektekniker eller i andre yrker som helse- og oppvekstfaget leder til.

Dagens debatt om å bedre fullføringen i videregående opplæring er i stor grad knyttet til å intensivere opplæringen så tidlig som mulig. Resultatene i denne artikkelen tyder imidlertid på at forbedring i skolekarakterer ikke er nok for at jenter i barnevernet skal oppnå yrkeskompetanse. Ulik fullføringsgrad varierer heller ikke med foreldrenes utdanningsnivå. Disse resultatene – begrenset betydning av karakterer og familiebakgrunn for fullføringsgrad – peker mot nødvendigheten av å utvikle nye forklaringer for hvorfor så få jenter med hjelp fra barnevernet oppnår yrkeskompetanse. Kanskje er det sånn at tiltak rettet mot overgangen til læretid, vil være mest effektivt? Generelle tiltak som å heve grunnskolekarakterer ved for eksempel tidlig innsats, virker antakelig dårligere for denne elevgruppa enn andre.

LITTERATUR

- Backe-Hansen, E., Kristofersen, L. B. og Clausen, S.-E. (2014). Innledning. I E. Backe-Hansen, C. Madsen, L. B. Kristofersen & B. Hvinden (red.), *Barnevern i Norge 1990–2010. En longitudinell studie*. Oslo: NOVA.
- Backe-Hansen, E., Madsen, C., Kristofersen, L. B. & Hvinden, B. (2014). *Barnevern i Norge 1990–2010. En longitudinell studie*: NOVA.
- Boudon, R. (1974). *Education, opportunity and social inequality*. New York: Wiley.
- Bourdieu, P. (1984). *Distinction. A social critique of the judgement of taste*: Routledge & Kegan Paul.
- Bourdieu, P. (1996). *The state nobility. Elite schools in the field of power*: Polity Press.
- Cheung, S. Y. & Heath, A. (1994). After care: the education and occupation of adults who have been in care. *Oxford Review of Education*, 20(3), 361–374.
- Clausen, S.-E. & Kristofersen, L. B. (2008). *Barnevernsklienter i Norge 1990–2005: en longitudinell studie*: NOVA.
- Dæhlen, M. (2015). School performances and completion of upper secondary school in the child welfare population in Norway. *Nordic Social Work Research*, 5(3), 244–261. DOI: <https://doi.org/10.1080/2156857X.2015.1042019>.
- Dæhlen, M. (2017). Transition from school-based training in VET. *Education + Training*, 59(1), 47–60. DOI: <https://doi.org/10.1108/ET-10-2015-0096>.
- Erikson, R. & Rudolphi, F. (2010). Change in social selection to upper secondary school – primary and secondary effects in Sweden. *European Sociological Review*, 26(3), 291–305.
- Fekjær, S. N. (2007). *Nye forskjeller – nye forklaringer?: etniske ulikheter i utdanningsvalg*. (Ph.d.), Høgskolen i Oslo og Akershus.
- Frøseth, M. W., Hovdhaugen, E., Høst, H. & Vibe, N. (2010). *En, to ... tre? Den vanskelige overgangen. Evaluering av Kunnskapsløftet. Fra andre til tredje år i videregående opplæring*. Oslo: NIFU.
- Hansen, M. N. (2005). Ulikhet i Osloskolen: rekruttering og segregering [Inequality in Oslo: recruitment and segregation in upper secondary school]. *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 5(1), 3–26.
- Helland, H. & Støren, L. A. (2006). Vocational education and the allocation of apprenticeships: equal chances for applicants regardless of immigrant background? *European Sociological Review*, 22(3), 339–351. DOI: <https://doi.org/10.1093/esr/jci061>.
- Høst, H., Reegård, K., Reiling, R. B., Skålholt, A. & Tønder, A. H. (2015). *Yrkesutdanninger med svak forankring i arbeidslivet. En kunnskapsoppsummering* (vol. 16): NIFU.
- Kojan, B. H. & Fauske, H. (2011). Et klasseperspektiv på barnevernets familier. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 14(2), 95–107.
- Markussen, E. (2016). Forskjell på folk! Om å avbryte videregående opplæring før tida – og konsekvensene for overgangen til arbeidslivet. I K. Reegård & J. Rogstad (red.), *De frafalne. Om frafall i videregående opplæring*: Gyldendal Akademiske.
- SSB (2013). *Barnevern, 2012. Fleire barn under omsorg*. <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/statistikker/barneverng/aar/2013-06-26>.
- Valset, K. (2014). Ungdom utsatt for omsorgssvikt – hvordan presterer de på skolen. I E. Backe-Hansen, C. Madsen, L. B. Kristofersen & B. Hvinden (red.), *Barnevern i Norge 1990–2010. En longitudinell studie*: NOVA.

- Vibe, N., Frøseth, M. W., Hovdhaugen, E. & Markussen, E. (2012). *Strukturer og konjunkerer. Evaluering av Kunnskapsløftet. Sluttrapport fra prosjektet «Tilbudsstruktur, gjennomføring og kompetanseoppnåelse i videregående opplæring»* [Structures and economic situation. Final report from the evaluation of the Knowledge promotion act]. Rapport 26: NIFU.
- Vinnerljung, B., Öman, M. & Gunnarson, T. (2005). Educational attainments of former child welfare clients – a Swedish national cohort study. *International Journal of Social Welfare*, 14(4), 265–276.

VEDLEGG

Vedleggstabell I. Deskriptiv statistikk i sammenlikningsutvalget (gjennomsnitt og andeler)

	Sammenlikningsutvalg
Grunnskolekarakterer	
Gjennomsnitt	3,57
(Standardavvik)	(0,65)
N	627
Tidspunkt for første gang tiltak	
Før tenårene	–
I tenårene	–
Foreldres utdanningsnivå	
Grunnskole	21,5
Videregående nivå	58,2
Høyere utdanning	19,1
Ukjent	1,2
Innvandringsbakgrunn	
Ja	7,9
Nei	92,1
Fødselsår	
1987	4,5
1988	6,5
1989	14,9
1990	74,0
	100
N	596

Vedleggstabell 2. Forskjeller i sannsynlighet for oppnådd yrkeskompetanse og studiekompetanse innen fem år etter å ha begynt på helse- og oppvekstfag. (Gjennomsnittlige marginale effekter, AME, fra multinomisk logistisk regresjon)

	Sammenlikningsutvalg				
	Yrkeskompetanse		Studiekompetanse		
	AME	SE	AME	SE	
Gjennomsnittskarakterer	-0,017	0,028	0,287	0,023	**
Foreldres utdanningsnivå (ref: videregående skole)					
Grunnskole	0,031	0,052	-0,101	0,046	*
Høyere utdanning	-0,105	0,044	0,048	0,044	
Ukjent	0,226	0,216	-0,141	0,164	
Innvandringsbakgrunn (ref: nei)	-0,096	0,081	0,218	0,068	**
Fødselsår (ref: 1990)					
1987	-0,044	0,092	-0,289	0,063	**
1988	-0,139	0,069	-0,209	0,062	**
1989	-0,1	0,05	-0,112	0,05	*
LL			-536,473		
Pseudo R2			0,174		
N			596		

Referansekategori: ungdom (jenter) som ikke oppnådde verken yrkeskompetanse eller studiekompetanse, **p < 0,01, *p < 0,05 (waldtest), AME = average marginal effects, SE = standardfeil.